

Ana Schnabl
RAZVEZANI
kratke zgodbe

*Za Nike,
ker je s tabo Svet.*

Trittico

To bi morali urediti drugače. Lahko bi nam recimo poslali manjši paket z zalogo za naslednjih šest mesecev in čajem za pomiritev ali pa nam to predali osebno, čez mizo, kot se to dela med ljudmi, ki varujejo skrivnosti. Tako pa moram stati v vrsti, šestnajsta, z rokami v žepih, skrbno preganjen papir je vse, kar sem dobila za popotnico. Poslali so me v svet in nihče očitno ni niti pomislil na to, da mi je hoditi v svet delno do pretežno neprijetno. Kadar mi je tako kot sedaj pretežno do zelo neprijetno, pričnem zaudarjati po kislem, zaradi česar mi je potem še bolj neprijetno in si želim samo domov, da bi zamenjala majico in spodnje hlačke in zadevo opravila kasneje ali pa je sploh ne opravila, ker bi me lahko na poti do lekarne videli isti ljudje in se spraševali, ali je z menoj vse v redu. Če pa bi se ljudje spraševali kaj takega, bi mi bilo še posebej neprijetno, zato se zdi vsaj v tem trenutku najbolj logična izbira ta, da ostanem v vrsti. Petnajsta. Opravičila bi se vsem, ki jih moj kiselkasti vonj moti, to nisem jaz, to je moj kortizol, želim si, da bi lahko vsem v bližini pojasnila, da z menoj ni tako hudo, kot je videti. Morda mi ne bi verjeli, saj sem zares videti slabo, to mi sporoča odblesk v šipi drsnih vrat. Taista vrata mi sporočajo tudi, da je pred menoj zares privlačna mladenka s pokončnim oprsjem in da se obe ogledujeva, pri čemer se ona zadovoljno mačje nasmiha, jaz pa imam tam, kjer bi moral biti obraz, nekaj drugega, grdega. Štirinajsta. Opazim tudi, da imam hudo neurejene lase mastnega sijaja, ki se mi v pramenih lepijo na majico, eden od pramenov se harmonično stika z razmočeno čašico pod pazduhe. Univerzalno pravilo – ogabnosti lezejo skupaj. Trinajsta. Srčno rada bi izpod pazduhe

izvlekla ta moteči mastni pramen, vendar se bojim, da bi za to morala dvigniti roko, razkriti kolobar potu, obenem pa bi mačje privlačna mladenka pred menoj, ki ne more odtegniti pogleda od šipe, opazila, koliko truda vlagam v to, da bi bila videti spodobno. Dvanajsta. Zagotovo bi se ji popolna usta razlezla v lok pomilovanja, ko bi opazila, kako jalovo je moje početje – enkrat grd, vedno grd –, še globlje v sebi pa bi se razveselila, da je vedno in povsod videti kot boginja, in bi dalje samozadovoljno pogledovala v šipo vrat. Najhuje pri vsem skupaj je, da nam, ki smo grdi in majhni, strasti in nečimrnosti ne pripadajo, tega sem se naučila zadosti zgodaj, pogosto sem kasirala tisti z odporom ali celo gnusom napolnjeni ti-si-grda-in-majhna-in-nimaš-pravice-do-strasti pogled. Ker mi je ob tem in pa sorodnem ti-si-grda-in-majhna-in-se-nimaš-kaj-urejati pogledu hudo nelagodno, sem opustila izkazovanje strasti in vse nečimrnosti. To načeloma pomeni, da si ne ogledujem privlačnih ljudi, ne plešem, se ne smejim preglasno, ne komentiram dogodkov, če le nisem do njih popolnoma ravnodušna, prav tako pa sem se nehala urejati in moram zato trpeti mastne pramene las, ki se mi zarivajo v pod pazduhe, kar je pravzaprav zelo majhna reč. Bistveno bolj kočljivo je, kadar sem na bazenu in se udeležujem plavalnih uric. Te urice so sproščujoče za mnoge, zame pa so pravzaprav krajši pasijon, čeprav mi zdravnik pravi, da voda zdravi in da se preprosto moram rekreirati, če hočem napredovati na področjih naglavja in zasebja. Enajsta. Tam na plavalnih uricah sem namreč v kopalkah, zaradi česar mi je tako nerodno, da do bazena hodim kot nekdo z vnetim išiasnim živcem, kar je, dokaj ironično, dobra krinka za moje resnično počutje. Ker sem v kopalkah, torej gledalcem razkazujem svoje kratke, krepke in izjemno kosmate noge, za katere sem zadnjič poskrbela v pozni pu-

berteti, ko sem se še borila za pravico do urejanja. Za opazovalce bolj zastrašujoč je zagotovo tisti predel, ki ga ženske neoporečnega statusa imenujejo »bikini«. Veliko težav mi povzroča zlasti, kadar plavam hrbtno, saj se dlake za menoj vlečejo kot morska trava; to sem pravzaprav slišala pripovedovati eno od soplavalok v garderobi, mislila je, da me ni blizu, saj običajno vsi ljudje mislijo, da me ni blizu. Deseta. Tako recimo tudi moški, ki stoji za menoj, ne ve, da sem mu blizu, in se doslej zagotovo niti enkrat ni vprašal, zakaj sem v resnici tu, če pa se je že vprašal, verjetno meni, da sem tu zato, ker smrdim. Ne more vedeti – saj niti nima razloga, da bi se zanimal zame –, da sem tu zato, ker je moj zdravnik prepričan, da je čas za večji korak naprej. Deveta. Pravi, da sva doslej s skupnimi močmi že naredila nekaj korakov, ki pa so po njegovem mnenju prekratki, da bi zares pomenili spremembo položaja. Vseeno sem v zadnjem letu in tri četrt, odkar ga obiskujem, opustila nekaj škodljivih navad: prenehala sem z rednim kajenjem marihuane, prenehala sem z rednim uživanjem suhih salam, zmanjšala sem tudi zlorabo objestnih cinizmov in šal na lasten račun. Moj zdravnik je prepričan, da je zlasti slednje zelo nevarno, ker pogloblja bolezen, namesto da bi jo razreševalo. Jaz pa sem toliko izkušena, da vem, da so le objestni cinizmi in šale na lasten račun tisto, kar posveti v temi tega tihega in počasi razpredajočega se stanja. Poleg tega pa vsakokrat, ko razbijem šalo na lasten račun vpricho na primer svojih soplavalcev, požanjem sočutje takšnih dimenzij, o kakršnih sem sanjala kot otrok. Osma. Moj zdravnik ne razume, kako izjemen je moj humor in kako z njim razveseljujem ljudi, kako dobro se ljudje počutijo, kadar kot traktor zorjem v lastno nesrečo. Ne razume, kako veliko mi to pomeni in da se mi zato včasih dozdeva, da sem polnopravna,

učinkovita državljanka s popolnoma pregledno zasebnostjo. Kadar sem preveč utrujena za norčevanje, se moje stanje poslabša. Takrat zares ne morem ničesar izpeljati, aktiviram se lahko samo še za bolezen in navadno se zadeva konča tako, da samodejno prosim za hospitalizacijo, ker nočem biti v napoto svoji mačehi. Sedma. Edina logična izbira, če nočem biti nikomur v napoto in če hočem izpolnjevati vsakodnevne obveznosti, je potemtakem humor. Tako sem si na poti do sem prepevala »Grdebela gre v svet, prosim, ne je zmlat,« kar se mi je zdelo smešno in mi je pomagalo olajšati neprijetne občutke. Ven iz hiše grem natanko trikrat na teden in navadno štejem sekunde, ki jih izpostavljena preživim pod nebom, za večino milim. Šesta. Danes je bil sprehod do sem skrajno neugoden in sem morala poseči po radikalnejših sredstvih, popolnoma vseeno je bilo, ali bi preštela sodo ali liho število sekund, preživetih pod nebom, za večino milim. Čeprav je poseben dan, ker delam velik korak naprej, se počutim čudno izigrano. Peta. Moj zdravnik mi zagotavlja, da je to popolnoma običajno, saj doleti vse bolne osebe, nasploh pa je pri osebah, ki izkazujejo velike bolečine, dodatna pomoč potrebna. Verjetno sem se v to zapletla, ko sem uporabila dve besedi, ki jih pacienti pri zdravnikih ne smemo uporabljati, saj zamažejo njihov sicer precej veder, upanja poln in blago sočuten obrazni izraz v izraz nemoči. Izgovorila sem namreč besedi »ubiti se«. Četrta. Zdravnik je v šoku verjetno preslišal tišji dodatek »zaradi bolečin«, kar naj bi zadevo malce omililo, in me je poslal sem s papirjem v roki, da bom z javnim priznanjem plačala za uporabo napačnih besed. Ker sem blizu agresivno zeleni črti zasebnosti, so bolečine v mojem želodcu čedalje hujše, prav neverjetno je, kaj vse se lahko razpase po telesu, ko takole čakaš za privlačno mladenko, pred vehementnim moškim. Papir,

ki ga vseskozi držim v desnici v žepu, je premočen, morda farmacevтки ne bo uspelo prebrati, kaj piše, in me bo poslala domov in bo tako kot drugi mislila, da sem prišla po zdravila, ki bi mi pomagala pri težavah s potenjem. Tako bi mi stvarstvo prihranilo zadrego, ko bom morala papir potisniti pred popolno naličene farmacevtkine oči, ki bodo prebrale ime zdravila in me pogledale z jasnimi ti-si-grda-in-majhna-nič-čudnega-da-trpiš. Želodčna slabost se je dvigovala in mi zalila možgane, pritisnila na vidni živec tako grobo, da se je slika za trenutek zamaknila in se spojila v enoto takoj, ko je prelestna, urejena in nedvomno srečna farmacevтка zaklicala strpni »naprej«. Sedaj sem v vrsti tretja in nič lepega ni na tem. Čutim, kako okoli mene utripajo radostna in celovita in zdrava življenja ljudi, tu v lekarni so zaradi svojcev, sami ne potrebujejo pomoči, ne zaradi želodca, ne zaradi naglavja, ne zaradi krvožilja, ne zaradi glivic. Mene pa je pred leti prevzela bolezen in potrebovala sem veliko pomoči, zaradi česar sem imela tudi visoke življenjske stroške, zlasti z marihuano, nezdravo hrano, prevozom v prestolnico in plačevanjem zdravniških nasvetov. Prevzema me tisto, kar moj zdravnik imenuje »respiratorne težave«, diham plitko in hitro, zares se trudim, da se me ne bi slišalo – zagotovo se me sliši manj kot takrat, ko sem redno in veliko kadila marihuano in si požigala grlo –, saj nočem pozornosti radostnih ljudi, nevljudno bi jih bilo motiti z grozljivimi zvoki. Naučila sem se, da med vdihom in izdihom štejem do tri, organizem lahko tako pripraviš do tega, da te uboga in te ne spravlja v kočljive položaje, kot bi bila na primer nezavest ali najmanj jok v javnem prostoru. Situacija je žgoča, privlačno mlado dekle je namreč stopilo vse do pulta in se pričelo zaupno posvetovati s farmacevtko, stari trik s štetjem mi ne uspeva. Njena elegantna hoja me je zmotila, tako elegantna

je, videti je tako srečna in tako umeščena, jaz pa se borim za osnove, za to, da bom lahko vdihnila ta prekleti zrak tako, da bo prišel v trebuh in me sprostil in se mi ne bo treba znova docela osmešiti. Dovolj imam tega, da se tako pogosto povsem osmešim pred ljudmi, ki jim gre bolje od mene, kar bi v resnici bila večina ljudi, ki jih srečam, razen morda moje oglušele mačeha, zavite izključno v zvoke svojega naglavja. Tako močno si želim, da se mi solze ne bi pričele nabirati v solznih mešičkih. Ker se razlijejo takoj, ko pomežiknem, ne smem mežikati, kar pa povzroča osušene oči in pogloblja občutek, da sem zaprta v svoji propadli glavi in ne morem videti ven. Čeprav sem glavo nagnila rahlo nazaj, mi dve drobni solzi vseeno spolzita čez lice in se zapeljeta po moji bradi, se stakneta na sredini in združeni padeta na rob majice. Tako. Zdaj sem razkrinkana, zdaj zares ne morem biti v redu, jočem kar tam sredi snežno bele, strašljivo čiste in neoporečne lekarne, druga v vrsti, z levo roko v žepu hlač, s papirjem poraza v desni dlani. Papir bo najmanj eni osebi v lekarni sporočil resnico mojega življenja in ta oseba ne bo imela časa za sočutje, ker nisem stara, niti ne umiram, niti nimam težjih telesnih poškodb ali raka. Jaz se samo ne potrudim dovolj za oživljeno življenje, je uradna diagnoza. Zdaj prva stopim pred sijočo farmacevtko, strmim v tla, skrivam objokani obraz, papir položim na pult, bolj predse kot prednjo in še zadnjič ošinem srhljivi zapis. TRITTICO 5X. Lekarnarka me izurjeno pozdravi, ko prebere zapisano, se obrne in napoti do polic čisto zadaj, kjer hranijo zdravila za ljudi čisto zadaj. Ko se vrne – ne traja niti minuto –, mi preda pakete, obrnjene s prednjo stranjo navzdol, in naredi nekaj čudnega, nekaj tako čudnega, da mi za trenutek zastane srce, nato pa mi zastanejo solze. Ko sežem po paketih, se čisto rahlo dotakne moje dlani, diskretno, kot bi bilo po nesre-

či, zdrznem se in dvignem glavo ter prvič vidim, da v njenih očeh ni odklanjanja, niti sledu tistega ti-si-grda-in-majhna-zato-se-poberi, temveč blagost. Nepričakovana tolažba, kar tam, sredi neoporečne lekarne, sredi mesta anonimnežev, sredi za večino pobruhanega sobotnega jutra. V tem bi se zadržala celo večnost, če ne bi bilo treba postreči vehementnemu moškemu. Poberem svoje križe in težave, atipične antidepressive previdno pospravim v nahrbtnik ter premišlujem, kako bi svojemu zdravniku opisala tole atipično lekarniško epizodo, ne da bi izpadla nerazodna in da mi ne bi spet in spet ponavljal, koliko zares projiciram.

Sivi pinot

Njegovo tridesetletnico smo praznovali v ugledni restavraciji na vrhu hriba. Poti do tja se ne spomnim ne *en gros* ne *en detail*, ker sem je polovico zaradi napetosti potlačila, polovico pa prespala. Tisti dan me je predstavil svojim staršem, napoved tega srečanja mi je že teden prej povzročala želodčno slabost. Vedela sem, da sta njegova starša imenitna pravnika liberalnih načel, zato sem lahko računala bodisi na bogata, zahtevna in tekmovalna *pezdeta* bodisi na širokosrčna bogataša, ki jima nikoli ne gre zares verjeti. Na slavnostno kosilo sem se celo jutro in večer pred tem vročično pripravljala, v knjižnici sem brskala za besedili o bontonu, ker sem se hotela poučiti o uporabi jedilnega pribora v uglednih restavracijah; vem, da lahko posamezniku hitro in krepko spodleti, zaradi česar se mu v družabnih kronikah slabo piše.

Kakorkoli, okoli pol enih sva z Borisom prispela na vrh hriba, jaz od pričakovanja in treme motorično zaostala, on ves v poletnem šarmu. Obraza, ki sta lebdela nad belo pogrnjeno mizo, sta bila videti spokojna – for the record. Off the record pa: materine leno spuščene veke so me navdajale z nelagodjem, pogleda ni premaknila z mojih nog, vse dokler nisva obstopila mize, oče pa je prostodušno strmel v moje prsi, v obraz sem ga lahko pogledala šele, ko smo si izmenjali vljudne pozdrave. Spremljala sta vsak moj gib, dokler nisem sedla in si čez naročje poveznila nežnega servieta, kakor je navada v elitnih restavracijah.

»Ste že pregledali jedilni list?« sem poskušala nekam v prazno. Pazila sem, da ne bi opazila česa, kar bi znova kompromitiralo roditelja človeka, s katerim sem vstopila

v resno razmerje in v katerega sem bila zadihano zaljubljenaa. Oglasila se je mama predavateljica.

»Precej zanimivo ponudbo imajo, veste. Ne vem, koliko poznate boljše restavracije te dežele, toda ta je še posebej imenitna zato, ker si upajo eksperimentirati z ribjimi jedmi, kar je pri nas redkost. Navadno imajo restavracije v ponudbi le nadgrajene goveje jedi, kaj iz govejega jezika in podobno, tu pa se trudijo tudi za bolj izbrane brbončice.« Zvrstil se je drugi defekt, ki pa sem ga bila pripravljena odpustiti. Ne samo zato, ker je treba venomer upoštevati možnost, da napetost potepta komunikacijske sposobnosti, temveč zlasti zato, ker bi bilo sila zoprno, če bi se izpolnilo tisto o pezdutih.

V šumenje situacije je blago posegel Boris: »Mama, Hana verjetno ne želi s teboj analizirati restavracij sveta. Povejta nama raje, kako je bilo na dopustu.«

Z daljšim sestavkom se je javil oče. Barva njegovega glasu je bila srhljivo podobna Borisovi, najbolj me je zbegalo, kako podobno nič-štir-nič-pa-kaj-poklič zvenita. Vsebine njegovega sestavka nisem pozorno poslušala, vključila sem se šele nekje pri »koralni greben je resno ogrožen«, po čemer sem sklepala, da sta bila najmanj v Avstraliji in največ na Fidžiju. Iz informacij, ki sem jih zbrala, sem sestavku pridala nekaj vprašanj plus pomislekov o ekoloških katastrofah sveta in zašla predaleč, naravnost v odkritost: »Masovni turizem je gnusna dejavnost naše civilizacije.« Boris me je pod mizo rahlo sunil z nogo, reakcijo staršev turistov pa je blokiral nastop natararja, ki nas je zasul z vprašanji o vinu, če pa ne vinu, potem pa morda kakšnem lažjem žganju, aperitivček se prileže vsakokrat, potem je tu še pivo, seveda, če bi se radi osvežili, ponudimo vam lahko tudi veliko brezalkoholnih pijač. Zadržal nas je ravno toliko, da je opustošene koralne grebene

zalil nov val ali, še natančneje, dve buteljki sivega pinota, ananasov sok, dve steklenici vode in tonik. Vrnil se je salamensko hitro, predme odložil vodo in sok, pred Borisa pivo, potem ko je opravil ali-vam-to-vino-ustreza-gospod obred, pa je mama v svoj kozarec dolila pijačo in jo na dušek izpila. Lica so se ji rožnato obarvala, leva veča pa živahno dvignila: »Zakaj pa piješ samo sok? Ne boš praznovala z mojim sinom?« Vprašanje naj bi, sklepam, bilo igrivo, vendar nam je za kaj takega dotlej šlo preslabo.

Potem ko si je Borisova mama – njena desna veča je še vedno leno zakrivala polovico šarenice – natočila že drugi kozarec vina in pecelj nevrotično mazilila med prsti, sem pojasnila, da alkohola ne pijem, ker mi povzroča hudo rdečico in herpes simplex, dvakrat me je zjutraj pričakal celo herpes zoster. Po omembi izpuščaja se je po obrazih sprehodila zadrega, vedeti bi morala, da se med obedom z uglednimi pravniki v pogrinjek ne izpušča poročil o lastni organskosti, prehranjevanje je ob takšnih priložnostih vendarle maksimum umrljivosti.

Med praznjenjem prve steklenice sivega pinota – še preden smo utegnili naročiti imenitne ribje jedi – je oče pričel svoje poročilo o obisku vinske kleti in udeležbi na enološki delavnici nekje v Franciji. To sem razumela kot signal, da se je afera herpes zoster zaključila. Olajšanje. Z erotičnim glasom je ocenil, da je sivi pinot izjemno občutljiva sorta in se najbolje obnese v procesu maceracije. Ugledna pravniška žena se je na njegov dolgi in povsem povezani govor odzivala vajeno, kimala je z glavo in z gestami rok zaključevala njegove poudarke, hkrati pa nesimetrično mežikala v dno že sedmega kozarca vina, ki ga je izčrpala iz druge steklenice. To je bila neugodna ugotovitev, toda ugledna pravnica je bila v tistem trenutku že intenzivno vinjena. Če se je prej damsko naslanjala na hrbtišče stola, jo je sivi

pinot potiskal rahlo naprej, verjetno je imela občutek, da pada, in se je zato z levico sem in tja trdo uprla v rob mize. Ko je mož/oče svojo utrujajočo pripoved pripeljal do vrhunca – nekaj o obisku šampanjske kleti v bližini Pariza –, je pričela na ozadju nizati nosljajoče mhm in aha, ki jih je bilo razumeti kot hehet, pa tudi kot tožbo.

Prav tako je bilo neprijetno ugotoviti, da mož ženinemu zibanju ni posvečal posebne pozornosti, čeprav sva se oba, tako jaz kot Boris, nervozno presedala in vseskozi proizvajala telesne znake, ki izkazujejo željo po begu: tresočče se roke, razširjene zenice, nemirna stopala. Neuravnovešeno tišino, ki je sledila, je bilo treba učinkovito prekiniti, saj bi nam v nasprotnem primeru preostalo bodisi dalje molčati bodisi nagovoriti pijano osebo za mizo bodisi nasloviti vse druge očitnosti, kot je bila recimo ta, da se mož/oče v odnosu do žene/matere obnaša presunljivo avtistično. Ker lahko resnica ob prvih srečanjih malo počaka, sem se odločila nadaljevati v skladu z dramaturgijo popoldneva.

»Kam pa se boste odpravili na dopust to poletje?« Spraševati veliko je znamenje modrosti, zlasti kadar situacije neugodno žgejo riti in podplate.

Ne več ugledna pravница je negodujoče zamahnila z roko v smeri od mize proti kozarcu s tonikom, ki se je razlil po prtju. Ni se hitela opravičevati, kot se rado reče, ampak je zavreščala za natakarnjem, naj pride pobrisat in sproti pobrat še naša naročila. V značilno vinjeni visoki oktavi in v še bolj značilnem nestanovitnem ritmu je najprej naznanila, da se ji na dopust ne ljubi, ter kritično nadaljevala: »Nekako naj bi odpotovala na Sicilijo, ampak meni se Sicilija zdi prostaška, Italija pa slaboumna. Njihova hrana je enodimenzionalna, pa še slabo izobraženi so.« Izjava je pritegnila pozornost uglednega moža pravnika, pogledal jo je od strani, še vedno ne čisto zares, temveč približno tako,

kot stare meščanke na avtobusih gledajo razuzdane kipeče najstnice. V ustih je previdno stiskal repliko, sprva menda besno – saj je le človek –, nato pa galantno – saj je vendar ugleden pravnik, ki svojega statusa ne sprevača vnamar.

»Škoda, da mi tega nisi prej povedala. Do dopusta so samo še trije tedni, vse rezervacije že imava, celo avto sem najel, da bova videla kar se da veliko.«

Prihital je gospod natarak, *deus ex machina*, opremljen z mokro krpo, suho krpo in mokro metlo za posebej spodletele slučaje. Stegoval se je po mizi in premeščal kozarce, Borisova mama, zdaj gospa pravnica brez inhibicij, pa je možu prepirljivo razlagala, da ji pravzaprav sploh ni dal priložnosti, da bi se uprla abotni ideji, in da bi po dvaindvajsetih letih zakona že moral vedeti, da ne mara evropskega juga, ter za veliki *crescendo* dodala še, kako dolgo si želi v Južno Afriko, pa vedno prevladajo *tvoje marnje*.

Heeeej, vsak razumen in zgledno zadržan človek bi si želel, da mu ne bi bilo treba spremljati tovrstnega prizora – še večje sočutje gre zato gospodu natarakju –, saj nikoli ne more vedeti, s čim doliva na ogenj in s čim ga lahko gasi, morda zadostuje ironična opazka, morda zastranitev, morda pa ne pomaga prav nič in mora dopustiti, da se strasti razcvetijo in se pijanost naposled poleže. Gospod natarak, ki ni bil mrtev niti top, je zaznal kočljivost in se poslovil s kratkim, a nadvse raztegljivim *naj se vam nikamor ne mudi, po naročila pridem nekoliko kasneje*, revež Boris me je opravičujoče gledal in mi stiskal dlan in se trudil, da bi nas izkopal iz celotne zadeve. Mami je ponudil krajši sprehod okoli restavracije, zadaj je krasen vrt s fontanami, zagotovo ji bo ugajal, če ga spomin ne vara, imajo celo ribnik z izjemno dragimi in občutljivimi zlatimi ribicami z Japonske. Kdo bi si mislil, toda gospa pravnica se ni vdala, sinova razstrupljajoča ponudba jo